

Kungörelsedelgivning

Licensjakt efter lodjur i Dalarnas län 2024

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 23 d § jaktförordning (1987:905) om licensjakt efter högst 17 lodjur enligt nedan angivna förutsättningar och villkor. Högst 7 lodjur får utgöras av vuxna honor. Med vuxen hona avses i detta beslut en hona som väger över 14 kg i levandevikt.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen om undantag från förbudet i 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) om jakt från motordrivna forskaffningsmedel.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder att beslutet överklagas.

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932).

Villkor

Jakttid

Jakten får bedrivas från och med den 1 mars 2024 till och med den 31 mars 2024 eller till dess Länsstyrelsen avlyser jakten (5 kap. 4 § NFS 2022:4). Lodjur får endast jagas under tiden från och med en timme före solens uppgång till och med en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt (9 § andra stycket p 3 jaktförordningen).

Jakten kommer att avlysas:

- när 7 honor har fällts eller
- när det beslutade antalet djur fällts eller påskjutits och avräknats inom länet eller inom delområdena eller
- när jakttiden löpt ut.

Information om att jakten är avlyst lämnas via telefonsvarare.

Omfattning

Högst 17 lodjur varav högst 7 vuxna honor får fällas i Dalarnas län, fördelat mellan områdena enligt tabell 1. Ungdjur bör av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur. Jakten får bedrivas i tre delområden, vilket framgår av kartor i bilaga 2.

Område	Tilldelning	Honkvot
Södra och mitt	13	7
Varav i mitt högst	5	3
Norra	4	

Tabell 1. Högsta beslutade antal lodjur som får fällas i respektive delområde under licensjakten efter lodjur i Dalarnas län 2024. Honkvoten för hela länet är 7.

Vilka som får utföra jakten

Den som har jakträtt för lodjur i de delområden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakten. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd vid varje tillfälle, se vidare under jaktledarens ansvar. Varje jägare ska inneha vapenlicens och giltigt statligt jaktkort.

Enligt 49 § jaktförordningen ska den som avser bedriva licensjakt efter lo anmäla sig till Naturvårdsverkets Jägarregister. Det finns tre olika sätt att registrera sig i Jägarregistret:

- Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 10 00,
- Ring talsvar: 0771-18 34 11 11 och följ instruktionen;
- Inloggning med Bank-ID på [Jägarregistret - Välj inloggningssätt \(naturvardsverket.se\)](#)

Jaktmedel

Spårsökning

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen om undantag från förbudet i 31 § första stycket jaktlagen om jakt från motordrivna forskaffningsmedel.

Spårning med hjälp av motordrivet fordon får utföras från och med jaktstart till och med jaktens slut i syfte att fastställa djurens ungefärliga vistelseplats. För att söka efter lodjursspår får motordrivet fordon användas på befintligt vägnät och på befintliga skoterleder, om fordonet färdas på väg som återfinns på lantmäteriets karta i skala 1:50 000 enligt 21 § jaktförordningen. I naturreservat och nationalpark ska gällande regelverk följas.

Spårsökning längs väg får ske för så kallad ringning för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Däremot är det inte tillåtet att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget från förbudet om jakt från motordrivna forskaffningsmedel ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar.

Hundandvändning

Högst två hundar som ställer eller förföljer ett och samma lodjur får användas samtidigt och hundar får inte bytas under jakt på en och samma lo under en och samma dag, enligt 6 § NFS 2022:4. Länsstyrelsen rekommenderar att hundarna som deltar i samma jakt bör ha likartat arbetssätt. Hänsyn ska tas till jakthundens välbefinnande enligt 5 § djurskyddslagen (1988:534), dvs. att djur inte får överansträngas.

Tillåtna jaktmedel

Av Naturvårdsverkets föreskrifter om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt (NFS 2023:8) framgår att jakt efter lodjur endast får bedrivas med kulvapen och ammunition som uppfyller kraven för klass 1 och klass 2 (kap. 2 11 § och 12 §) samt med hagelgevär i kaliber 12, 16 och 20 (kap. 3 11 § och 13 §). Det är inte tillåtet att använda fällor för fångst av lodjur med stöd av detta beslut.

Jägarens ansvar

Den som jagar lodjur ska hålla sig informerad om hur jakten fortskrider i området. Skytten ansvarar för att rapportera fälld eller påskjutet lodjur till Länsstyrelsen i enlighet med 5 b § jaktförordningen.

Den som jagar är skyldig att minst en gång i timmen informera sig om hur många djur som återstår av tilldelningen i sitt jaktområde. Länsstyrelsens telefonsvarare för information om återstående tilldelning: **010-225 04 70**

Jaktledare

Jakt får inte bedrivas utan att ansvarig jaktledare utses för varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är jägaren själv jaktledare.

Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga deltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna

skjutriktningar, gränsförhållanden och om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen för eftersök inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen.

Jaktledaren ska ansvara för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten efterlevs.

Jaktledaren ska minst en gång i timmen ringa länsstyrelsens telefonsvarare för information om hur många lodjur som återstår av tilldelningen.

Jaktledaren uppmanas att underlätta för besiktningspersonen efter det att ett lodjur fällts, genom att bland annat tillse att jakttagarna inte trampar sönder spår vid skottplats och fallplats

Anmälan av fällt eller påskjutet lodjur

Vid anmälan om fällt eller påskjutet lodjur ska skytten ange följande uppgifter:

- Skyttens och jaktledarens namn, adress och telefonnummer,
- tidpunkt då djuret fällts eller påskjutits,
- inom vilket jaktområde djuret fällts eller påskjutits och plats som går att återfinna på karta, alternativt koordinater där Sweref99 används i första hand och RT90 som alternativ).

Den som fällt eller påskjutit lodjur ska anmäla detta till länsstyrelsen på telefon **010-225 04 70** utan dröjsmål och senast

I samband med anmälan om fällt djur informerar länsstyrelsen om hur det fällda djuret ska hanteras och bestämmer tidpunkt och plats för besiktning.

Om vilt skadats vid jakt, enligt 28 § jaktlagen, ska jägaren snarast vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska kunna spåras upp och avlivas.

Den som påskjutit lodjur ska tillsammans med jaktledaren genomföra skottplatsundersökning för att undersöka om lodjuret är skadat. Eftersök ska genomföras om inte skottplatsundersökningen eller andra omständigheter visar att djuret är oskadat. Eftersök

genomförs tills djuret påträffats dött eller skadat och avlivats. Om djuret inte kan spåras eller påträffas kan eftersöket avbrytas.

Den som har påskjutit ett djur ska redovisa för länsstyrelsens besiktningsperson hur platsundersökning och eftersök genomförts. På begäran ska skottplatsen visas för länsstyrelsens besiktningsperson och skytten ska tillsammans med besiktningspersonen genomföra en fältkontroll och följa upp vad som hänt. Vidare ska skottplatsundersökning och eftersök dokumenteras tillsammans med besiktningspersonen på blankett som länsstyrelsen tillhandahåller.

Besiktning av fällt lodjur

- Länsstyrelsens besiktningsmän ska besiktiga samtliga fällda djur.
- Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för länsstyrelsens besiktningsperson.
- Om länsstyrelsen så begär ska skottplats och fallplats omgående förevisas.
- Besiktningspersonen fyller tillsammans med skytten i de blanketter som länsstyrelsen tillhandahåller.

Hantering av skinn samt kraniet från fällt lodjur

Skinn från fällt lodjur tillfaller jakträttshavaren under förutsättning att:

- Flådd kropp inklusive huvudet skickas till SVA genom besiktningsmannens försorg.
- Besiktningsmannen tagit ett hudprov (referensprov, ca 1 x 3 cm) vid besiktningen. Påsen ska märkas med Rovbasenummer.
- Del av skinn som är eller kan tänkas vara angripet av skabb ska skickas tillsammans med den flådda helkroppen till SVA inklusive kopia av blanketten L2 Besiktning och provtagning av fällt lodjur.
- Jakten i övrigt har skett i enlighet med jaktlagstiftningen och villkoren i länsstyrelsens beslut om licensjakt.

Besiktningspersonen ska märka lodjurskinn med transponder (mikrochip) vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Uppgifter om chipnummer ska anges på särskild blankett som besiktningspersonen tillhandahåller. För information om försäljning av lodjurskinn se bilaga 3. För information om hur kropp ska flås se

SVAs instruktioner¹ om att hantera en fälld varg, som liknar hur lo ska flås.

Skytten kan ansöka om att få tillbaka kraniet mot en avgift när Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har genomfört åldersbestämning. Detta anges särskilt på besiktningspersonens blankett.

Hantering av kropp från fällt lodjur

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts kunna visa alla delar av djuret för länsstyrelsens besiktningspersonal som ansvarar för att flådd kropp inklusive huvud och hudprov tas om hand och fraktas till SVA. Kroppen ska vara komplett, dvs. alla tår (exklusive klor), alla svanskotor, kraniet samt (för hanar) testiklar ska medfölja kroppen.

Lodjur som fälls på en mark där lodjursjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen (påträffas död när den är fredad) och Naturvårdsverket beslutar hur det fällda djuret ska hanteras enligt 38 § jaktförordningen.

Avräkning

Avräkning sker enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4) 6 kapitlet 4 §:

1. Påskjutet djur ska avräknas det tillåtna antal djur som får fällas, såvida inte skottplatsundersökningen eller andra omständigheter visar att det är uteslutet att djuret skadats eller det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att djuret inte skadats.
2. Fällt eller påskjutet djur som ska avräknas enligt punkt 1 ska avräknas licenstilldelningen i det län där det först påsköts.
3. Licensjakt får inte bedrivas senare än en timme efter att länsstyrelsen har avlyst jakten eller efter den tidigare tidpunkt då det har blivit känt för jägaren att jakten är avlyst eller att samtliga tilldelade djur har fällts.
4. Fälls djur med stöd av andra beslut eller bestämmelser eller dödas av andra orsaker under den tid då licensjakt är tillåten i det aktuella länet ska dessa djur inte avräknas från licenstilldelningen. Aktuella bestämmelser om förutsättningarna för jakt.

¹ SVA 2015. Instruktion om att hantera en fälld varg [instruktion_hantera-falld-varg_2017.pdf \(sva.se\)](#)

Bestämmelser som beslutet grundas på

Svensk lagstiftning

Av 3 § första stycket jaktlagen framgår att lodjur och annat vilt är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen.

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen får Naturvårdsverket överlämna att besluta om licensjakt efter lodjur till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde under förutsättning att antalet individer av arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna.

Naturvårdsverket har delegerat rätten att fatta beslut om licensjakt efter lodjur till samtliga länsstyrelser förutom Länsstyrelsen i Gotlands län². Delegeringen gäller från och med den 2 december 2022 till och med den 15 april 2024.

I 23 c § jaktförordningen anges att förutsättningen för att licensjakt efter björn, varg, järv och lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Av 23 d § jaktförordningen följer att om det finns förutsättningar enligt 23 c § och något annat inte följer av 24 a §, får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter lodjur. Ett beslut om jakt enligt första stycket får utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar.

EU-bestämmelser

Bestämmelserna i jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Enligt artikel 12.1 a) art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i

² Naturvårdsverkets beslut om att överlämna möjligheten att fatta beslut om licensjakt efter lodjur till länsstyrelserna, NV-09859-22.

det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4a, med förbud mot att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs. Lodjur finns uppräknad i bilaga 4a som en djurart av gemenskapsintresse som kräver noggrant skydd.

Av artikel 16.1.e) art- och habitatdirektivet följer att förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde får en medlemsstat göra undantag från bestämmelserna i artikel 12 för att under strängt kontrollerade förhållanden, selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga 4 i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Rättspraxis

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 30 december 2016, HFD 2016 ref 89, om licensjakt efter varg, slagit fast att det är möjligt att tillåta licensjakt efter varg med stöd av undantagsregeln i art- och habitatdirektivet. För att licensjakt ska vara möjlig krävs enligt angiven dom att fem kriterier är uppfyllda:

1. Jakten får inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus.
2. Jakten är lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Med detta avses enligt domstolen att jakten sker i en begränsad omfattning och avser en begränsad mängd.
3. Jakten sker under strängt kontrollerade förhållanden. Med detta avses enligt domstolen bland annat att villkoren för jakten är tydliga.
4. Jakten sker selektivt.
5. Jakten är nödvändig och att det inte finns någon annan lämplig lösning.

Kammarrätten anser i Sundsvalls dom den 31 januari 2022, mål nr 545-21, i likhet med förvaltningsrätten, att det angivna syftet med licensjakten kan godtas och att jakten i tillräcklig grad kan förväntas uppnå detta. Det framgår inte att beslutet om licensjakt strider mot art och habitatdirektivet eller EU-domstolens praxis. Någon annan lämplig lösning än licensjakt för att nå det angivna syftet har inte

framkommit. Som förvaltningsrätten har funnit är jakten selektiv och sker under strängt kontrollerade förhållanden.

I en dom från Förvaltningsrätten i Luleå den 9 februari 2017 i mål 48-17 angående 2017 års licensjakt på lodjur i Dalarnas län fann förvaltningsrätten att det, med bakgrund av Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i ovan nämnda mål, var möjligt att besluta om licensjakt även på lodjur om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

Det tydliggörs i förhandsavgörandet i den så kallade Tapioladomen³ att möjligheten att besluta om undantag enl. Art. 16.1 e är begränsad. Försiktighetsprincipen ska enligt förhandsavgörandet gälla för uttag i populationen. Det innebär att uttaget ur populationen måste vara begränsat till en nivå där det inte medför en betydande negativ inverkan på beståndets struktur. Detta gäller även om uttaget i sig inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket påpekar i sin vägledning² inför länsstyrelsernas licensjaksbeslut, att syftet med licensjakten tydligt beskrivs samt att det finns en rigorös vetenskaplig grund för att syftet kommer att uppnås med beslutad jakt. Naturvårdsverket framhåller att EU-domstolens beslut är vägledande för myndigheter som fattar beslut om licensjakt efter alla stora rovdjur.

Bakgrund

Lodjurspopulationen i Sverige

Viltskadecenter har uppdraget att sammanställa och publicera länsstyrelsernas resultat från inventeringarna av stora rovdjur. Efter inventeringssäsongen 2022/23 uppskattades lodjursstammen till 1 417⁴ lodjur⁵.

2019 rapporterade Naturvårdsverket Sveriges referensvärdet till EU enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet för lodjur⁶. Det minsta antal lodjur som ska finnas i Sverige (kallat referensvärdet) är 870 individer. Den svenska lodjursstammen har gynnsam bevarandestatus i Sverige. Syftet med licensjakten är att nå de långsiktiga förvaltningsmålen i alla län och i landet som helhet för att bibehålla gynnsam bevarandestatus för arten.

³ Mål C-674/17 (Högsta Förvaltningsdomstolen (Finland) den 10 oktober 2019). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017CJ0674&qid=1584628223035&from=EN>

⁴ 1 417 lodjur (95 % Konfidensintervall = 1 192–1 641).

⁵ Frank, J.& Tovmo, M. 2023. Inventering av lodjur 2023. SLU-Viltskadecenter og Rovdata.

Lodjursföreningar utgör endast en del av den totala lodjurspopulationen och därutöver finns ensamma vuxna individer. Antalet föreningar kan variera relativt mycket från år till år utan att antalet vuxna lodjursindivider förändras i samma takt. Enligt forskarna har lodjursstammen inte bristande genetisk variation och är inte hotad på nationell nivå⁶.

Lodjurspopulationen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Lodjursstammen varierar mellan åren i mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Det kan delvis bero på naturlig variation i reproduktionen, men också på att spårningen varit sämre eftersom det vissa år är svårt att inventera på grund av brist på bra spårnö.

Lodjurets populationsdynamik påverkas också av andra faktorer. I mellersta rovdjursförvaltningsområdet är det tätheten av rådjur som visat sig ha stor betydelse för hur lodjurspopulationen utvecklats.

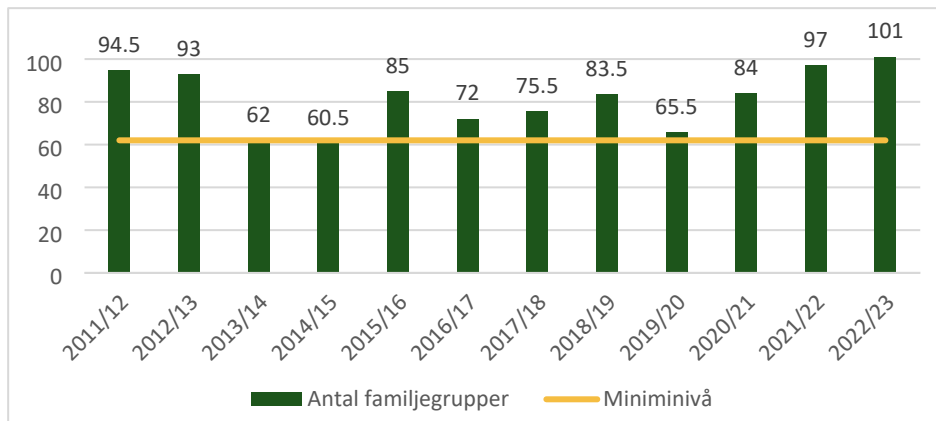
Det totala antalet lodjur i ett område får man genom att multiplicera antalet familjegrupper med en omräkningsfaktor. För mellersta rovdjursförvaltningsområdet varierar omräkningsfaktorn från 5,48 till 6,24 lodjur per familjegrupp⁷ beroende på biogeografisk region. I Naturvårdsverkets delegeringsbeslut² framgår att värdet 6,24 ska användas för Dalarnas län.

Enligt bilaga 1 i Viltskadecenters sammanställning⁵ konstaterades ca 592 lodjur i mellersta rovdjursförvaltningsområdet efter inventeringen 2022/23. Det innebär att lodjurspopulationen ligger över den av Naturvårdsverket beslutade miniminivån om ca 362 lodjur⁸ som gäller längst till och med år 2024. Det nationella målet är att lodjursstammen ska ligga på eller över miniminivån på förvaltningsområdesnivå.

⁶ Naturvårdsverket 2019, Sveriges arter och naturtyper i EU:s art- och habitatdirektiv 978-91-620-6914-8

⁷ Andrén, H., Linnell, J.D.C., Liberg, O., Ahlqvist, P., Andersen, R., Danell, A., Franzen, R., Kvam, T., Odden, J. & Segerstrom, P. 2002. Estimating total lynx (*Lynx lynx*) population size from censuses of family groups. *Wildlife Biology* 8(4): 299-306.

⁸ Naturvårdsverkets beslut Dnr NV-01525-18 Fastställande av miniminivåer för lo gällande rovdjursförvaltningsområden och län.

Figur 1. Antalet familjegrupper av lodjur i mellersta rovdjursförvaltningsområdet åren 2011–2023 samt miniminivån för förvaltningsområdet.

Länsstyrelsens bedömning

Syfte med licensjakten

Syftet är att nå de långsiktiga förvaltningsmålen i den regionala förvaltningsplanen⁹. Dalarnas län påverkas av alla stora rovdjur och har som målsättning, enligt den regionala förvaltningsplanen för stora rovdjur i Dalarnas län⁹ att bevara dessa samtidigt som hänsyn tas till tamdjurshållning, bevarandet av fåbodar som kulturarv och rennäringen.

Utöver de direkta kostnaderna som är förknippade med ett rovdjursangrepp finns det indirekta samhälleliga kostnader. Det handlar till exempel om oro och rädsla för angrepp på människor, husdjur och tamdjur¹⁰. Fåbodbruket i Dalarnas län bidrar till samhällsekonomiska värden så som biologisk mångfald och öppna betade landskap. Om fåbodarna minskar i antal blir det en samhällelig kostnad i form av förlorade kulturvärden¹¹.

Målsättningen för lodjursförvaltningen är också att stärka förtroendet för förvaltningen. Förtroendet stärks då förvaltningen är tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad. Minskat förtroende för förvaltning kan resultera

⁹ Rapporten från Länsstyrelsen i Dalarnas län (Dnr 218-2464-2019), ISSN: 1654-7691. Rapportnummer 2020:10. Förvaltningsplan för stora rovdjur i Dalarna 2020.

¹⁰ Elofsson et al. 2015. Påverkan från rovdjursangrepp på landsbygdsföretagens ekonomi. Rapport 167. Sveriges lantbruksuniversitet.

¹¹ Eriksson C (2013) Fåboden som politiskt rum – Att vara fåbodbrukare i den gemensamma jordbrukspolitiken. Doktorsavhandling, Institutionen för Stad och Land, Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala.

i missnöje^{12 13} och en minskad acceptans för rovdjur. En motreaktionen kan då bli illegal jakt^{12 14 15} Illegal jakt av stora rovdjur är ett stort problem och har i vissa fall haft en signifikant negativ effekt på rovdjurspopulationer¹⁶.

Länsstyrelsen arbetar för att öka allmänhetens acceptans för stora rovdjur, bland annat genom att minska risken för framtida skador. Licensjakten är en del av arbetet med att öka acceptansen. Licensjakten bidrar till att tätheten minskar och när Viltförvaltningsdelegationen beslutade förvaltningsmål i Förvaltningsplanen för stora rovdjur i Dalarnas län¹⁹.

I propositionen ”En ny rovdjursförvaltning”¹⁷ framgår det att jakt är ett användbart verktyg för att hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla konflikter mellan människa och rovdjur. Vidare framgår det av den nationella förvaltningsplanen för lodjur¹⁸ att ett stärkt och upprätthållet förtroende för förvaltningen är nödvändigt för en hållbar rovdjursförvaltning.

Annan lämplig lösning

Alternativa metoder till jakt ska övervägas vid varje beslut om licensjakt efter rovdjur som tas av myndigheterna. Alternativ till jakt som provas när det gäller enstaka skadegörande individer är skydds jakt, stängsel, skrämsel, flytt av tamdjur och ökad bevakning vanliga åtgärder som tillämpas för samexistens mellan lo och människa. Åtgärder såsom samråd, information, bidrag och ersättningar samt närvaro av fältpersonal kan till viss del bidra till att minska konflikter mellan människa och lodjur. På populationsnivå är licensjakten den lämpligaste åtgärden för samexistens mellan lo och människa. När problemet är konkret och väl avgränsat i tid och rum kan alternativa metoder till jakt vara mer lämpligt.

Stängsling är en beprövad åtgärd som skyddar mot angrepp av rovdjur men den har begränsad effekt för lodjur som kan klättra, ta

¹² Von Essen, E. 2016. In the Gap between Legality and Legitimacy; Illegal Hunting in Sweden as a Crime of Dissent. Doctoral Thesis, Swedish University of Agricultural Sciences, Sweden.

¹³ Pohja-Mykrä, M. 2016. Felony or act of justice? Illegal killing of large carnivores as defiance of authorities. *Journal of Rural Studies*. 44, 46–54.

¹⁴ 3 Peterson et al. 2018. Shoot, shovel, and sanction yourself: self-policing as a response to wolf poaching among Swedish hunters.

¹⁵ Forsberg, J. & Korsell, L. (2005) Illegal jakt på rovdjur: en förstudie. pp. 58. Brå - centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott, Stockholm, Sweden.

¹⁶ Liberg, O., Chapron, G., Wabakken, P., Pedersen, H.C., Hobbs, N.T. & Sand, H.

(2012) Shoot, shovel and shut up: cryptic poaching slows restoration of a large carnivore in Europe. *Proceedings of the Royal Society of London B*, 279, 910-915.

¹⁷ Miljödepartementet 2009, ”En ny rovdjursförvaltning” (prop. 2008/09:210, s. 52)

¹⁸ Naturvårdsverket 2016. Nationell förvaltningsplan lodjur förvaltningsperioden 2014- 2019.

sig igenom och hoppa över höga stängsel. Stängsel behöver konstrueras i förhållande till de rovdjur som ska förhindras att ta sig in hos tamdjuren. odjur är mer benägna att klättra eller hoppa än andra arter för att ta sig över stängsel¹⁹. Dalarna har fäbodbruk och rennäring där tamdjuren halvårsvis och stora delar av dygnet betar fritt vilket ytterligare försvårar förebyggande åtgärder. Skrämsel och stängsling bedöms därför inte möjliga att genomföra som alternativ åtgärd till licensjakt.

De biologiska förutsättningarna för etablering och förekomst av stora rovdjur i Dalarna är mycket goda. Dalarnas fäbodkultur och rennäring innebär många konfliktytor mellan rovdjuren och berörda människor och näringar. Länsstyrelsen anser att licensjakt efter lodjur bidrar till att minska det totala rovdjurstrycket i länet och främjar möjligheterna till samexistens mellan människor och rovdjur.

Länsstyrelsen bedömer att kraven i art- och habitatdirektivet har uppnåtts och att licensjakt är den enda lämpliga lösningen för att begränsa de skador som orsakas av lodjur, stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen, bevara fäboddar samt bibehålla lodjursstammen på en nivå som motsvarar målsättningarna för arten i länet.

Lämpligt jaktuttag

Av Naturvårdsverkets beslut om delegering av licensjakten² framgår att det är viktigt att beakta det nationella referensvärdet när bedömningen av utrymmet för licensjakt flyttas från nationell till regional nivå.

Den licensjakt som länen beslutar om får inte innebära att antalet lodjur i Sverige understiger det beslutade nationella referensvärdet för lodjur.

Länsstyrelserna i de län som har fått delegering från Naturvårdsverket för licensjakt efter lodjur har samverkat i framtagandet av årets licensjaksbeslut för en helhetssyn på möjligt jaktuttag. Syftet är att säkerställa att referensnivån för mellersta rovdjursförvaltningsområdet inte överstigs. Mellersta

¹⁹ Viltskadecenter, Inhägnader för att minska rovdjursskador på tamdjur: <https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/vsc/vsc-dokument/atgarderdokument/effekt-inhagnader.pdf>

förvaltningsområdet tar också ansvar för att det nationella referensvärdet inte understigs.

Licensjaktens omfattning i mellersta förvaltningsområdet

Länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet har gjort en sammanvägd bedömning av förutsättningarna för ett selektivt jaktuttag. Bedömningen baseras på underlag från lodjursforskaren Henrik Andrén²⁰, fastställt inventeringsresultat från den senaste inventeringssäsongen⁵, beslut om regionala miniminivåer⁸, regionala förvaltningsmål⁹, nationell förvaltningsplan¹⁸ och målsättningarna i den svenska rovdjurspolitiken.

Lodjursforskaren Henrik Andrén har för 2024 beräknat effekterna av jakt på lodjurspopulationen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet vid olika beskattningsnivåer²⁰. Tillväxttakten i lodjurspopulationen i förvaltningsområdet beror på tätheten av rådjur och lodjur samt biogeografisk region. I beräkningen är mellersta rovdjursförvaltningsområdet uppdelat i sex biogeografiska regioner utifrån landskapets produktionsförmåga.

Enligt beskattningsmodellen²⁰ resulterar ett jaktuttag på högst 83 lodjur inom mellersta rovdjursförvaltningsområdet i att det följande inventeringssäsong mest sannolikt finns 75 - 77 familjegrupper²¹. Förvaltningsområdets lodjurspopulation bibehålls därmed över miniminivån om 62 föryngringar och lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus bedöms inte påverkas negativt. Risken att hamna under mellersta rovdjursförvaltningsområdets miniminivå bedöms enligt modellen vara ungefär 5 procent. Länsstyrelserna inom förvaltningsområdet bedömer även att det utöver licensjakten finns utrymme för skydds jakt under 2024, om behovet skulle uppstå.

Lämpligt jaktuttag i Dalarnas län

Förutom att ta hänsyn till det möjliga jaktuttaget inom hela mellersta rovdjursförvaltningsområdet måste varje enskilt län ta hänsyn till de regionala förutsättningarna, den lokala stammens hållbara utveckling samt de övergripande förvaltningsmålen som finns i länets förvaltningsplan⁹. Förvaltningsplanen för Dalarnas län anger att licensjakt på lodjur är möjligt då förvaltningsmålet för populationsstorlek är uppfyllt. Dalarnas förvaltningsmål för lodjur är ca 47-69 individer²². Dalarnas lodjursstam omfattade enligt det

²⁰ Henrik Andrén 2023, Beskattningsmodell för lodjur. Prognoser för den svenska lodjurspopulationen 2025 vid olika beskattningsnivåer under 2024.

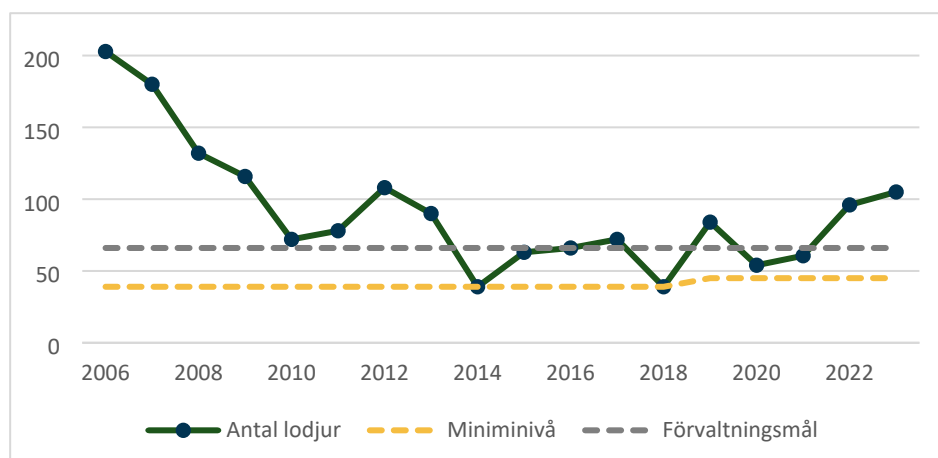
²¹ Vilket motsvarar ca 454 (335 - 608 konfidensintervall) till 443 (325 - 597 konfidensintervall) lodjur

²² När förvaltningsplanen antogs formulerades målet i antal familjegrupper; 7,5-11 familjegrupper

senaste officiella inventeringsresultatet motsvarande cirka 109 lodjur, se figur 2, vilket ligger över länets förvaltningsmål.

Jakten ska sträva efter att minska skador orsakade av lodjur på tamdjur och de socioekonomiska konsekvenserna. Det bör samtidigt tillämpas en försiktighet kring uttaget på lodjur eftersom de har en låg tillväxttakt. Länsstyrelsen bedömer att 17 individer bidrar till att nå dessa mål utan att försvåra lodjurens bevarandestatus. Tidigare licensjakter visar att en tredjedel av fällda lodjur är vuxna honor vilket med denna avskjutning motsvarar 5-6 föryngrande honor. Som en extra försiktighetsåtgärd ska jakten avslutas när 7 vuxna honor fällts. Det jaktliga uttaget för licensjakten i Dalarna bör resultera i att stammen minskar för att nå förvaltningsmålen för länet.

I bedömningen ingår att risken för underskattning av lodjursstammen i förhållande till det regionala förvaltningsmålet är större än risken för överskattning. Jämfört med andra viltarter är kunskapen om lodjurens förekomst i länet hög, och antalet föryngringar kan med nuvarande inventeringsmetodik i princip inte överskattas.

Figur 2. Resultatet av lodjursinventeringen i Dalarnas län under perioden 2006–2023. Gul streckad linje visar miniminivån, tidigare ca 41 lodjur men med nya beslutet om miniminivån från Naturvårdsverket ökat till ca 47 lodjur, grått intervall visar förvaltningsnivån som idag är ca 47-69 lodjur.

Val av jaktområden

Lodjuren orsakar direkta och indirekta skador på tamdjur, ren och fåbodbruk med fritt betande djur och har negativa konsekvenser för jakt på klövvilt, främst rådjur. Risken för olägenheter och socioekonomiska konsekvenser kan därför förväntas öka i områden där förekomsten av lodjur är tät samtidigt som förekomsten av tamdjursbesättningar är hög. En minskad förekomst av lodjur i dessa

områden förväntas därför öka förutsättningarna för samexistens mellan människa och lodjur.

Viltförvaltningsdelegationen beslutade vid sitt möte den 7 december 2023 att jakten efter lodjur ska tillåtas i hela länet. Vidare beslutades att genom områdesindelning förbehålla del av det jaktliga utrymmet till områden där tätheten av lodjur är som störst, till områden med hög täthet av tamdjur samt till områden där skador har uppstått eller riskerar att uppstå vilket inkluderar renskötselområdet.

Länsstyrelsen har gjort en samlad bedömning och beslutat om jaktområdena med utgångspunkt i täthet av lodjur, renskötsel, fåbodar och fårbesättningar.

Strängt kontrollerade förhållanden

Den som avser bedriva licensjakt efter ska lo anmäla sig till Naturvårdsverkets Jägarregister. Jägaren ska skyndsamt rapportera fällda eller påskjutna djur, inom en timme och kontinuerlig kontroll av om tilldelning återstår i det aktuella jaktområdet varje timme. Syftet är att minimera risken för överskjutning. Besiktningsmännens kontroll av fällt lo och vid behov av skottplatsen säkerställer att djuren fällts i enlighet med regelverket. Besiktning av fällt djur och den flådda djurkroppen lämnas till SVA för en noggrann kontroll av de fällda djurens DNA, kön, ålder och hälsostatus.

Jakten är även strängt kontrollerad med avseende på det underlag som beslutet grundas på eftersom kraven på kvalitetssäkring av inventeringsresultaten för lodjur är mycket hög. Reproducerande honor är av särskild vikt för stammens fortlevnad och även om det maximala tillåtna antalet honor fälls så bedöms nästa års reproduktion vara minst 9-10 föryngringar. Detta gäller även om inga nya unga honor går in i reproduktion. Enligt beräkningar gäller att 90% av föryngrande honor förökar sig även nästa år²³. En noggrann uppföljning och analys av jaktresultatet inför kommande beslut bidrar till att ytterligare förbättra kunskapsläget. Jakten bedrivs över hela länet men begränsas i områden med lägre täthet av lodjur.

Mot bakgrund av de i beslutet formulerade villkoren anser länsstyrelsen att licensjakten uppfyller kraven på strängt kontrollerande förhållanden och kraven om en selektiv jakt.

²³ Viltskadecenter 2023. Rovdjurskunskap för tjänstemän: Lodjur, hemsida uppdaterad 2023-11-03. Sveriges lantbruksuniversitet

Uppföljning av licensjaktens genomförande och resultat

För att nå de uppsatta förvaltningsmålen och undvika negativ påverkan på gynnsam bevarandestatus krävs kännedom om populationsstorlek, övrig dödlighet och reproduktion. Licensjakten utvärderas årligen för att utifrån ny kunskap vid behov genomföra justeringar till nästa års licensjakt. Detta är en grundprincip i adaptiv viltförvaltning. Uppföljning av utvecklingen i lodjursstammen ska ske genom årliga inventeringar som genomförs enligt Naturvårdsverkets föreskrifter.

Eftersom licens- och skyddsjakter främst genomförs efter inventeringen kan effekterna av licensjaktens beslut inte utvärderas förrän vid påföljande vinters inventering. Det är alltså en tidsfördröjning på två år mellan dataunderlaget för beslut om jakt och möjligheten att mäta effekten av beslutet om jakt.

Forskning om lodjurets ekologi och överlevnad görs av det skandinaviska lodjursprojektet, Scandlynx. Erfarenheter från jakten kommer även att analyseras och delas inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet.

Konsultation med Sametinget och Idre sameby

Inför detta beslut om licensjakt efter lodjur 2024 har Sametinget, Sveriges samiska riksförbund (SSR) och länets sameby tillfrågats om de vill bli konsulterade i frågan om licensjakten. Idre sameby önskade konsultation medan övriga avstod. I konsultationen framförs en begäran om att renskötselområdet blir ett eget delområde så att möjligheterna finns att minimera rovdjursskador orsakade av lodjur på ren. Idre Sameby föreslår att det tilldelas 4 lodjur att jaga inom renskötselområdet.

Sammanfattning

Den svenska lodjursstammen har med god marginal uppnått gynnsam bevarandestatus. En selektiv och strängt kontrollerad jakt äventyrar därför inte upprätthållandet av lodjurens gynnsamma bevarandestatus lokalt, regionalt och nationellt. Jakten bedöms som lämplig med hänsyn till lodjursstammens storlek och sammansättning.

Urvalet sker baserat på lokala koncentrationer, påverkan på jakt och skadesituation, vilket innebär att jakten sker selektivt. Genom

tydliga villkor för jakten sker jakten under strängt kontrollerade förhållanden.

Det övergripande syftet med licensjakt efter stora rovdjur är att minska de socioekonomiska konsekvenserna av ett för högt rovdjurstryck i vissa delar av länet. En begränsad licensjakt är bästa lösningen enligt länsstyrelsen.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-225 00 00 eller via e-post dalarna@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 12930-2023 i ämnesraden för e-post.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Mikael Lundberg med enhetschef Caroline Dickson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också jurist Sarah Bauer medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Karta över jaktområden
3. Försäljning av loskinn

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Dalarnas län antingen via e-post; dalarna@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Dalarnas län, 791 84 Falun.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 24 januari 2024. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

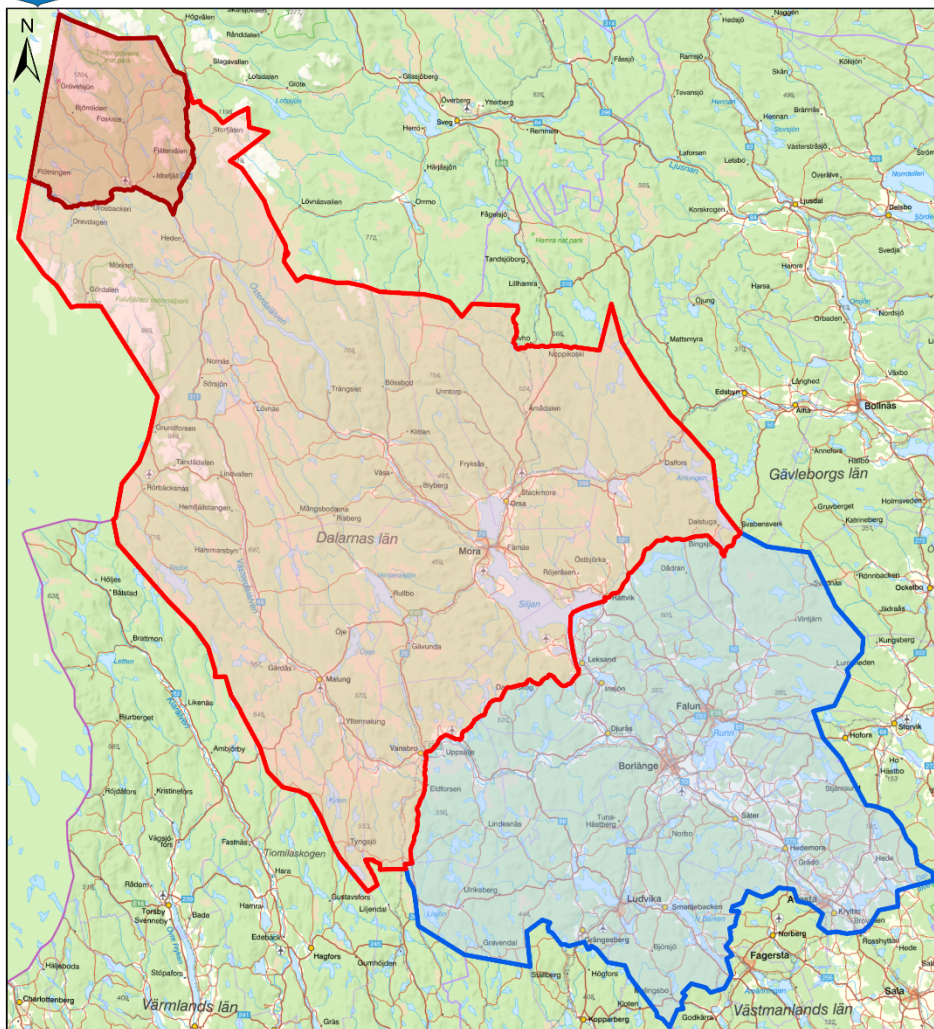
Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, dalarna@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 00 00. Ange diarienummer 12930-2023.

Karta över jaktområden

Länsstyrelsen
Dalarnas län

2023-12-18

Teckenförklaring

Scale: 1:1 200 000

- ▭ Område Norra
- ▭ Område Mitt
- ▭ Område Södra

Figur 3. Gränsen mellan jaktområdena Mitt och Södra följer länsgränsen längs Svartälven upp till kommungränsen ut till väg 26, därefter vägen upp till Vansbro. Från Vansbro längs E16 fram till väg 570 mot Leksand och vidare mot Leksand fram till korsningen med väg 938 mot Siljansnäs. Sedan följer gränsen skiftesgränserna mitt i Siljan fram till Enån i Rättvik. Från Rättvik längs väg 301 fram till Ingels och vidare längs väg 889 till Lamborn och slutligen Rv50 ut till länsgränsen vid Svabensverk. Jaktområdena Norra och Mitt avgränsas av väg 70 och 311 enligt karta.

Försäljning av loskinn

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av lodjursskinn eller andra delar av lodjur samt kommersiell förevisning av lodjur är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverket meddela undantag från förbudet genom ett CITES-intyg. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av lodjur eller produkter av lodjur till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).